

TILSTANDSRAPPORT

OM

KOMMUNALE MUSIKK- OG KULTURSKOLER

SKOLEÅRET 2009 – 2010

**Fylkesmannen i Sør-
Trøndelag**

Oppvekst- og
utdanningsavdelingen

FORORD

Tilstandsrapporten om kommunale musikk- og kulturskoler er utarbeidet av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag etter oppdrag fra Utdanningsdirektoratet. Utarbeidelsen har skjedd i et samarbeid med Norsk kulturskoleråd. Dataene er basert på kommunenes innrapportering til Grunnskolens Informasjonssystem (GSI).

Rapporten er todelt. I første del er det gitt kommentarer om organisering av tilbudet, om antall elever i skoleslaget, antall elevplasser og antall elever på venteliste. Denne delen gir også et bilde av elevtallet delt i aldersgrupper, elevplasser fordelt på ulike uttrykk, gruppesnitt i musikkundervisning og elevtallsutviklingen de senere år. Kommentarene er underbygget av tabeller og grafiske fremstillinger. De fleste på fylkesnivå.

Del to er en vedleggsdel som på kommunenivå gir et bilde av skolepengeutviklingen, antall elever, antall elevplasser og ventelister.

Innsamling til GSI er basert på registrering av aktiviteten per 01. oktober. Dette er likt med registrering av data til grunnskolen. Musikk- og kulturskolene er imidlertid ulikt organisert fra kommune til kommune og all aktiviteten er ikke like lett å få passet inn i en type skjema som i utgangspunktet er basert på aktiviteten i grunnskolen, som igjen har en mer forutsigbar virksomhet gjennom skoleåret enn det musikk- og kulturskolene har. Det er i gang et arbeid med videreutvikling av skjemaene og veiledningene med tanke på forbedring av dataene og en enklere prosedyre for kvalitetssikring. Samtidig forsøkes det for kommende skoleår å legge inn flere data som etterspørres fra ulikt hold. Dette kan være fra media, Stortinget, departementene, utdanningsinstitusjonene og ulike interesseorganisasjoner som Norges Musikkorps Forbund og andre.

Solveig Strand
utdanningsdirektør

Nils Erik Hinsverk
rådgiver

Innholdsfortegnelse

1	Interkommunale musikk- og kulturskoler	S. 4
Tabell 1	Interkommunale musikk- og kulturskoler	S. 4
2	Elever, elevplasser og ventelister	S. 5
Tabell 2	Elever, elevplasser og ventelister. Fylkesvis.	S. 5
3	Elevtall.	S. 6
Tabell 3	Elevtall delt i aldersgrupper	S. 7
4	Elevplasser fordelt på ulike uttrykk	S. 8
Tabell 4	Elevplasser fordelt på ulike uttrykk. Fylkesvis.	S. 8
5	Grppesnitt i musikkundervisning	S. 9
Tabell 5	Gjennomsnittelig gruppesnitt i musikkundervisning	S. 10
6	Utvikling i elevtall fra 2006 til 2009	S. 10
Tabell 6	Tabelloppsett av elevtallsutviklingen for landet	S. 11
7	Elevplassutvikling fra 2006 til 2009	S. 11
Tabell 7	Tabelloppsett over elevplassutvikling for landet	S. 11
8	Grunnskoleelever i musikk- og kulturskolen	S. 12
Tabell 8	Kulturskoleelever i % av grunnskoleelever	S. 12
9	Vedlegg 1 Elevtall og elevplasser kommunevis 06 - 09	S. 13
10	Vedlegg 2 Elever og venteliste til skolen i 2009	S. 13
11	Vedlegg 3 Skolepengesats kommunevis i 2008 og 2009	S. 13
12	Vedlegg 4 Elever, elevplasser og ventelister 2008 og 2009	S. 13

1. Interkommunale musikk- og kulturskoler.

I Opplæringsloven §13-6 heter det at: ”Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles.”

Denne lovparagrafen pålegger alle kommuner å ha et musikk- og kulturskoletilbud samtidig som den åpner for at kommuner kan samarbeide om organisering og gjennomføring av tilbudet. Totalt for landet er det 47 kommuner fordelt på 19 samarbeidsordninger som har valgt å samarbeide om musikk- og kulturskoletilbudet. Tabell 1 gir en oversikt over kommuner som inngår i slike samarbeidsordninger og hvilke kommuner det er som administrerer ordningene. Dette er de tiltak som er registrert som interkommunale ordninger. I tillegg er det flere kommuner som samarbeider om lærerkrefter gjennom kjøp og salg av tjenester.

Tabell 1
Interkommunale kulturskoler.

Fylke	Admin. kommune	Navn på kulturskolen	Kommuner i ordningen
Aust-Agder	Tvedestrand	Kulturskolen Øst i Agder	Tvedestrand, Risør, Gjerstad, Vegårshei.
	Evje og Hornnes	Bygland, Evje og Hornnes kulturskole	Evje og Hornnes, Bygland.
	Birkenes	Kulturskolen i Birkenes og Lillesand	Birkenes, Lillesand.
Buskerud	Nes	Nes og Flå kulturskole	Nes, Flå.
	Kongsberg	Kongsberg kulturskole	Kongsberg, Flesberg.
Hedmark	Nord-Odal	Kulturskolen i Nord- og Sør-Odal	Nord-Odal, Sør-Odal.
Møre og Romsdal	Surnadal	Kulturskolen på indre Nordmøre	Surnadal, Rindal, Halså.
	Gjemnes	Kulturskolen i Gjemnes og Nettet	Gjemnes, Nettet.
Nordland	Brønnøy	Kulturskolen i Brønnøy	Brønnøy, Vega, Vevelstad.
Oppland	Gran	Hadeland kulturskole	Gran, Lunner.
	Dovre	Lesja og Dovre	Dovre, Lesja.
Sogn og Fjordane	Leikanger	Kulturskolen i Sogn	Leikanger, Luster, Sogndal.
	Hyllestad	Hyllestad og Fjaler kulturskole	Hyllestad, Fjaler.
Troms	Skånland	ETS musikk- og kulturskole	Skånland, Tjeldsund (Nordland), Evenes (Nordland).

Fylke	Admin. kommune	Navn på kulturskolen	Kommuner i ordningen
Vest-Agder	Hægebostad	Den interkommunale musikk- og kulturskolen for Hægebostad, Åseral og Audnedal	Hægebostad, Audnedal, Åseral.
Vestfold	Re	Re kulturskole	Re, Våle.
	Nøtterøy	Skjærgården kulturskole	Nøtterøy, Tjøme.
Østfold	Askim	Kulturskolen Askim, Skiptvet og Spydeberg	Askim, Skiptvet, Spydeberg.
	Moss	Kulturskolen i Moss/Rygge/Våler	Moss, Rygge, Våler.

2. Elever, elevplasser og ventelister.

Med elever menes elever som er registrert med navn og adresse i musikk- og kulturskolens kartotek og som betaler for opplæringen etter kommunens til enhver tid gjeldende satser. En elev kan ha flere elevplasser. Det vil si at han/hun kan motta opplæringstilbud i flere disipliner i samme periode/semester. Det betyr at antallet elevplasser vil være høyere enn antall elever ved skolen.

Tabell 2 viser antall elever og elevplasser samt venteliste til skolen og venteliste til elevplasser på lands- og fylkesnivå. Antallet på venteliste til skolen inngår også i ventelisten til elevplasser.

Tabellen viser at det er 109 414 elever totalt ved landets musikk- og kulturskoler mens 27 035 står på venteliste til skolen. Disse elevene som har plass i skoleslaget innehar totalt 122 833 elevplasser mens 40 150 elever står på venteliste til elevplass. Det viser at det antall elever som står på venteliste til skolen utgjør 24,7 % av det antall elever som har plass ved skolen.

Den grafiske fremstillingen nedenfor gir et fylkesvis visuelt bilde av antall elever i musikk- og kulturskolene i 2009.

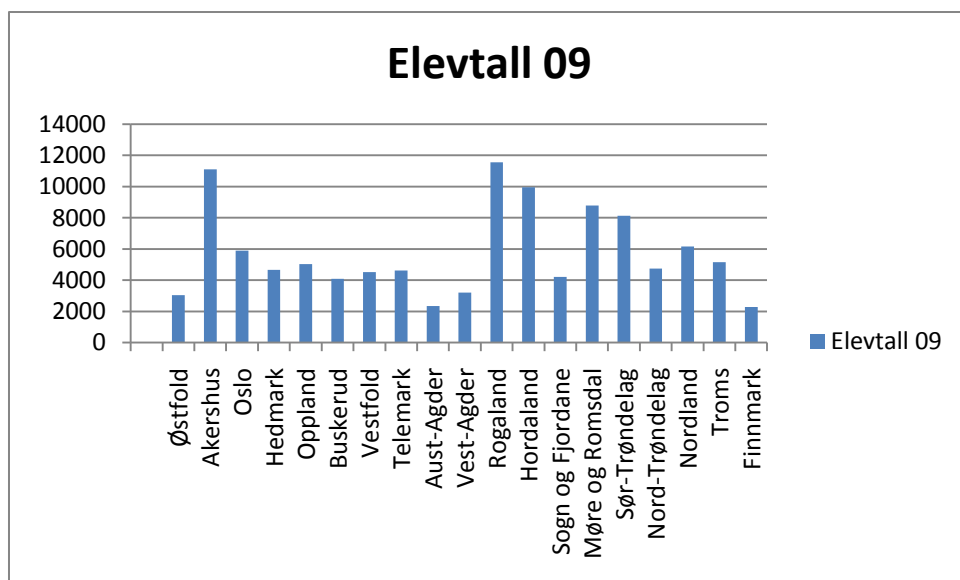
Tabell 2

Elever, elevplasser og ventelister. Fylkesvis. 2009.

Grunnskolen Informasjon System (GSI)

Navn	Elevtall	Venteliste til skolen	Elevplasser	Venteliste til elevplasser
Hele landet	109 414	27 035	122 833	40 150
Østfold	3 037	1 149	3 371	1 600

Navn	Elevtall	Venteliste til skolen	Elevplasser	Venteliste til elevplasser
Akershus	11 106	3 476	13 551	4 560
Oslo	5 891	1 100	6 388	2 265
Hedmark	4 657	945	5 084	941
Oppland	5 037	1 234	5 699	1 474
Buskerud	4 080	905	4 536	1 269
Vestfold	4 512	2 000	4 616	2 471
Telemark	4 623	793	5 534	1 462
Aust-Agder	2 350	538	2 613	591
Vest-Agder	3 206	956	3 359	1 113
Rogaland	11 545	2 871	13 223	5 457
Hordaland	9 944	2 794	10 816	5 341
Sogn og Fjordane	4 200	739	4 383	879
Møre og Ro	8 786	1 697	10 108	2 831
Sør-Trøndelag	8 127	1 224	9 212	2 128
Nord-Trøndelag	4 739	568	5 359	1 106
Nordland	6 149	1 263	6 738	1 744
Troms	5 154	2 085	5 696	1 859
Finnmark	2 271	698	2 547	1 059

3. Elevtall

I GSI registreres elevene i aldersgrupper fordelt på elever under grunnskolealder, i grunnskolealder og over grunnskolealder. Dette er en relativt sett grov inndeling. Det arbeides med å videreutvikle skjemaene for å få frem en litt mer detaljert inndeling. Det er

for eksempel nyttig å vite hvor mange musikk- og kulturskoleelever som tilhører den aldersgruppen som kan benytte SFO. Det er også nyttig å vite hvor mange i gruppen over grunnskolealder som er i videregående skolealder kontra de som er voksne.

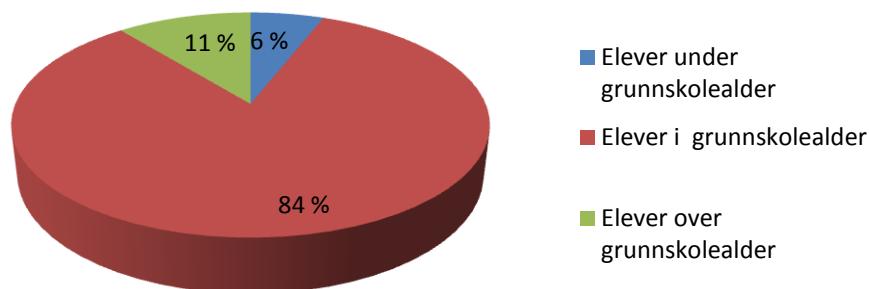
Tabell 3 og grafen under viser at det er elever i grunnskolealder som utgjør den absolutt største gruppen elever, 84 %. Deretter kommer gruppen av elever over grunnskolealder med 11 % og så elever under grunnskolealder med 6%.

Tabell 3.
Elevtall delt i aldersgrupper. Fylkesvis 2009.

Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Navn	Elever under grunnskolealder	Elever i grunnskolealder	Elever over Grunnskolealder	Sum elever
Hele landet	6 188	91 458	11 768	109 414
Østfold	119	2 524	394	3 037
Akershus	330	9 391	1 385	11 106
Oslo	276	4 963	652	5 891
Hedmark	491	3 888	278	4 657
Oppland	243	4 212	582	5 037
Buskerud	230	3 454	396	4 080
Vestfold	1 023	2 956	533	4 512
Telemark	281	3 829	513	4 623
Aust-Agder	80	2 067	203	2 350
Vest-Agder	30	2 858	318	3 206
Rogaland	885	9 696	964	11 545
Hordaland	202	8 733	1 009	9 944
Sogn og Fjordane	247	3 449	504	4 200
Møre og Romsdal	476	7 289	1 021	8 786
Sør-Trøndelag	213	6 964	950	8 127
Nord-Trøndelag	240	4 111	388	4 739
Nordland	266	5 015	868	6 149
Troms	498	4 029	627	5 154
Finnmark	58	2 030	183	2 271

Elevtall hele landet 2009

4. Elevplasser fordelt på ulike uttrykk.

I de fleste kommuner har skoleslaget vært i en utvikling fra rene musikk-skoler til musikk- og kulturskoler. Det har gitt et bredere kunst- og kulturtilbud som i tillegg til musikk omfatter visuelle kunsthøgskoler, drama/teater, dans, skapende skriving og andre kunstuttrykk. I begrepet "andre kunstuttrykk" er det mange små og marginale tilbud som kan springe ut av lokale og regionale kulturer. Nysirkus er imidlertid et uttrykk som griper om seg og vil etter hvert være representert i mange skoler særlig i de store kommunene. Dette tilbudet planlegges det å registrere på linje med de andre spesifiserte uttrykkene i det videre innsamlingsarbeidet.

Tabell 4 og den grafiske fremstillingen viser antall elevplasser for landet og det enkelte fylke når det gjelder de ulike uttrykk og i sum. Det viser at musikk fortsatt er det dominerende tilbudet med 70,2 % av elevplassene. De resterende 29,8 % fordeler seg slik: Dans 13,1 %, Visuelle kunsthøgskoler og Drama/teater med 5,8 % hver, andre kunstuttrykk 5 % og skapende skriving 0,1 %. Grunnen til at skapende skriving, som har en elevandel på bare 0,1 %, er registrert for seg, er at det på dette området ble satt et særlig søkelys gjennom lansering av *Skapende læring, strategiplan for kunst og kultur i opplæringen 2007 – 2010*.

Tabell 4

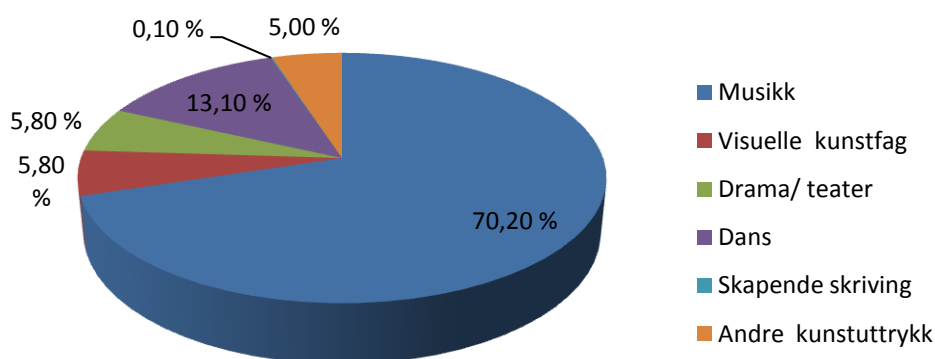
Elevplasser fordelt på ulike uttrykk. Fylkesvis 2009.

Grunnskolen informasjonssystem (GSI).

Navn	Musikk	Visuelle kunsthøgskoler	Drama/teater	Dans	Skapende skriving	Andre kunstuttrykk	Sum elevplasser
Hele landet	86 226	7 112	7 147	16 150	102	6 098	122 835
Østfold	2 141	160	179	607	-	284	3 371
Akershus	9 588	644	664	661	7	1 987	13 551
Oslo	4 790	272	434	887	5	-	6 388
Hedmark	3 486	390	348	643	8	209	5 084

Navn	Musikk	Visuelle kunstfag	Drama/ teater	Dans	Skapende skriving	Andre kunstuttrykk	Sum elevplasser
Oppland	4 060	331	396	695	-	217	5 699
Buskerud	3 189	233	314	517	-	283	4 536
Vestfold	2 559	506	316	156	-	1 079	4 616
Telemark	3 489	345	358	1 266	6	70	5 534
Aust-Agder	1 898	274	98	316	-	29	2 615
Vest-Agder	2 208	384	316	262	-	189	3 359
Rogaland	8 755	610	1 130	1 992	28	708	13 223
Hordaland	8 370	553	536	1 211	-	146	10 816
Sogn og Fjordane	3 480	277	63	527	-	36	4 383
Møre og Romsdal	7 060	453	403	2 007	5	180	10 108
Sør-Trøndelag	7 751	451	324	596	-	90	9 212
Nord-Trøndelag	3 530	186	152	1 397	1	93	5 359
Nordland	5 138	370	352	708	8	162	6 738
Troms	3 255	404	477	1 259	34	267	5 696
Finnmark	1 479	269	287	443	-	69	2 547

Hele landet

5. Gruppernitt i musikkundervisning.

Da utbyggingen av de kommunale musikkskolene kom i gang midt på 1970-tallet var det først å fremst for å gi barn og unge et musikkundervisningstilbud som var så rimelig at alle kunne delta og som kunne gi tilbud til enkeltelever og elever i små grupper. Inntil det øremerkede tilskuddet til skoleslaget ble lagt inn i rammetilskuddet til kommunene var det ofte en diskusjon om hva som var ”rimelig gruppesnitt/antall elever per time” ut fra definisjonen om undervisning enkeltvis eller i små grupper. Et gruppesnitt på 3 ble regnet som et rimelig nivå. Tabell 5 viser registrert årstimer og elevplasser i musikk og i siste kolonne utregnet gruppesnitt for landet og for det enkelte fylke. Der ser vi at gruppesnittet

ikke har endret seg vesentlig etter innlemmingen i rammetilskuddet, bortsett fra Oslo som ligger betydelig over gjennomsnittet for de andre fylkene.

Tabell 5
Gjennomsnittelig gruppestørrelse i musikkundervisning

Grunnskolens Informasjonssystem (GSI)

Navn	Årstimer musikk	Elevplasser musikk	Gruppesnitt
Hele landet	1 013 150	86 156	3,2
Østfold	28 613	2 141	2,8
Akershus	112 874	9 588	3,2
Oslo	22 617	4 790	8,0
Hedmark	37 970	3 486	3,5
Oppland	55 045	4 060	2,8
Buskerud	43 651	3 189	2,8
Vestfold	31 051	2 559	3,1
Telemark	46 336	3 489	2,9
Aust-Agder	24 344	1 828	2,9
Vest-Agder	26 247	2 208	3,2
Rogaland	101 322	8 755	3,3
Hordaland	102 771	8 370	3,1
Sogn og Fjordane	37 503	3 480	3,5
Møre og Romsdal	84 787	7 060	3,2
Sør-Trøndelag	88 331	7 751	3,3
Nord-Trøndelag	39 406	3 530	3,4
Nordland	68 308	5 138	2,9
Troms	42 745	3 255	2,9
Finnmark	19 229	1 479	2,9

6. Utviklingen i elevtall fra 2006 – 2009

Elevtallet i musikk- og kulturskolene har hatt en svak men jevn stigning fra 2006 til 2008 mens det tilsynelatende har stagnert fra 2008 til 2009 (Jf tabell 6). Veiledningen til utfylling av GSI- skjemaet har i hele registreringsperioden vært i endring. Vi har fått inn nye begrep etter som kulturskolene har utviklet seg. Blant annet defineres aktiviteter innenfor og utenfor kjernevirksomheten. Kjernevirksomheten er selve opplæringen som skolen gir. Aktiviteter utenfor kjernevirksomheten kommer inn under den rollen musikk- og kulturskolen har som ressurscenter for grunnskole, andre institusjoner og fritidskulturlivet i kommunen. Elevtallet som registreres i GSI er det antall elever som er tilmeldt skolen og som deltar i opplæringstilbudet i kjernevirksomheten. Musikk- og kulturskolene har ulike driftsformer og ulike opplæringsperioder. Dette har for noen gjort det vanskelig å lage et skarpt skille mellom de to begrepene og veiledningen har ikke klart å tydeliggjøre skillet godt nok. Det har ført til at noen få kommuner, særlig store, har hatt en overrapportering av antall elever frem til og med 2008. Tallet for 2009 er mer i samsvar

med det reelle elevtallet. For eksempel har Bergen, uten å ha gått ned i elevtall i forhold til tidligere elevtall, 2034 færre elever i 2009 enn i 2008 uten egentlig at elevtallet dermed har gått ned (Jf Vedlegg 1). Ved ”gammel” forståelse av veiledningen ville elevtallet slik sett vært 2034 høyere enn registrert i 2009. Ut fra tidligere forståelse av veiledningen fortsetter dermed den jevne stigningen i elevtallet også i 2009. Ny veiledning med tydeligere presiseringer og tydeligere skillelinjer mellom begrepene innenfor og utenfor kjernevirksomheten er under utarbeidelse.

Tabell 6

Elevtallsutvikling 06 - 09

Grunnskolens Informasjon System (GSI)

Navn	Elever 06	Elever 07	Elever 08	Elever 09
Hele landet	105 383	107 404	109 150	109 414

7. Utviklingen av antall elevplasser fra 2006 til 2009

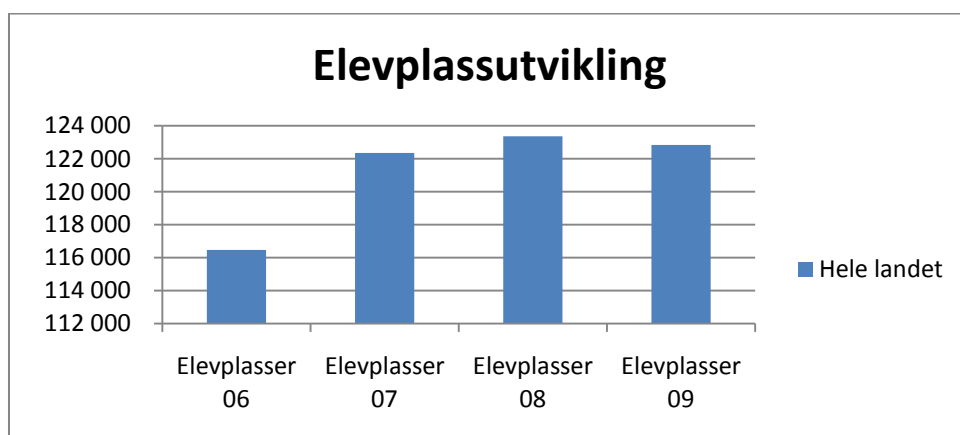
Tabell 7 og den grafiske fremstillingen gir et bilde av elevtallsutviklingen fra 2006 til 2009. Her ser vi at mens elevtallet er jevnt stigene i musikk- og kulturskolene er det en svak tilbakegang i antall elevplasser. Dette skyldes i stor grad den feiltolkningen av veilederen som tidligere har vært gjeldende (punkt 6) og som her har gitt negativt utslag i steden for en forventet økning i elevplasstallet. Det skyldes også at en del kommuner synes å ha bremset elevenes mulighet til å gjøre flere valg.

Tabell 7

Elevplassutvikling 06 - 09

Grunnskolens Informasjonssystem (GSI)

Navn	Elevplasser 06	Elevplasser 07	Elevplasser 08	Elevplasser 09
Hele landet	116 456	122 341	123 355	122 833

8. Grunnskoleelever i musikk- og kulturskolen

Flere sentrale dokument, som Stortingsmelding nr 40 (1992 – 93) , Innst. S nr 234 (1992 – 93) Innst. O nr 36 (1993 – 94, St. prp. Nr 1 (1996 – 97) med flere, har vektlagt at et naturlig mål på nasjonalt nivå bør være at minst 30% av grunnskoleelevene benytter seg av musikk- og kulturskoletilbudet. Tabell 8 viser hvordan dette forholder seg nasjonalt og på fylkesnivå for skoleåret 2009 – 2010. Tabellen viser at det for landet er 15% av elevene i grunnskolealder som benytter dette skoletilbudet. Blant fylkene ser vi at Sogn og Fjordane har høyeste prosent (24) mens Nord-Trøndelag (23), Møre og Romsdal (22), Finnmark (21) og Troms (20) følger deretter.

Tabell 8
Antall kulturskoleelever i % av antall grunnskoleelever

Grunnskolenes Informasjonssystem (GSI)

Navn	M- og K-skoleelever i grunnskolealder	Grunnskoleelever 1. - 10. klasse	M- og K-skoleelever i % av antall gr.skoleelever
Hele landet	91 458	613 905	15
Østfold	2 524	34 428	7
Akerhus	9 391	74 441	13
Oslo	4 963	55 456	9
Hedmark	3 888	22 912	17
Oppland	4 212	22 727	19
Buskerud	3 454	32 229	11
Vestfold	2 956	29 514	10
Telemark	3 829	20 794	18
Aust-Agder	2 067	14 334	14
Vest-Agder	2 858	23 150	12
Rogaland	9 696	58 905	16
Hordaland	8 733	62 127	14
Sogn og Fjordane	3 449	14 671	24
Møre og Romsdal	7 289	33 209	22
Sør-Trøndelag	6 964	36 148	19
Nord-Trøndelag	4 111	17 953	23
Nordland	5 015	30 869	16
Troms	4 029	20 296	20
Finnmark	2 030	9 742	21

9. Vedlegg 1

Elever og elevplasser i perioden 2006 til 2009.

En kommunevis oversikt over utvikling i elevtall og elevplasser i perioden

10. Vedlegg 2

Elever og venteliste til skolen i 2009.

En kommunevis oversikt over elevtall og venteliste til skolen i 2009.

11. Vedlegg 3

Skolepenger for 2008 og 2009.

En kommunevis oversikt over kommunenes høyeste skolepengesats per 1. oktober i 2008 og 2009.

12. Vedlegg 4

Elever, elevplasser og antall på venteliste i 2008 og 2009.

En kommunevis oversikt elevtall, elevplasser og venteliste både til skolen og til elevplasser i perioden.